

KOLOZSVARI KOZLONY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Belső farkas utca 78. sz. alatt gr. BÀNFFI-ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
 Ára évnegyedre 3 ft. 6. Hirdetési ár: négyhasábas sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár 0. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelteik.
 A „nyilatkozat”-i cikkek sora után 20 kr. előleges bekládása mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kölozsvár, január 31.

(D) Nem régen egy román intelligens hazánkfával beszélgetve „vessen ön számot magával — így szól — és úgy fogja találni, hogy ellenszenve van irántunk.”

Igaz, hogy hő vérű nemzetünk sajátságai közé tartozik az, hogy a politikai pártok rendszerint gyűlöletet és ellenszenvet keltenek a pártok közt, sőt e részben nem kivétel a magyar; az angol torik és wigek még élesebben állottak egykor szemben, mint mi, kik a magyar királyság egységét óhajtjuk, állunk szemben azokkal, kik a centralisták politikájához ragaszkodnak, vagy azt segítik elő.

Meggyőződéssel csüngen saját politikai nézeteinken azon hitben, hogy hazánk és trónunk jövőjét csak ezen irányban biztosíthatni, nem mondhatjuk, hogy az ellennézettükkel rokonszenvezünk, kivált midőn ők e nehéz időket teljesen kizsákmányolni törekcsenek; de bármennyire számot vetünk magunkkal, az oláh mint nemzet iránt ellenszenvet szívünkben nem érzünk.

Az évezredes együttélés nagyon is azonosította socialis szokásainkat s erkölcsünket; egy román vagy magyar jó birtokú háztartás közt nem igen fedezhetni fel a különbséget; vendégszeretetünk hasonló, vitatkozásaink köre és természete azonos, ambícióink sőt előítéleteink is egy természetiek, még zenénkben is ugyanazon alapfájdalom s egy nemü eredetiség található fel; egy szóval, civilisatiónk hasonló irányu és alapu, s kölcsönösen befolytunk e részben egyik a másikra. Ismerünk még élő ősi eredeti székely családból származott grófot, ki az oláh irodalmat temérdek népdallal gazdagította, melyek szóródottak; s gyermekkorunkban, midőn a nemzeti surlódások még nem léteztek, a székely nemesi házaknál tartott tánczvigalmak alatt rendszeren egy egy jobb tánczu pár eljárta a zsukátát, mit a társaság élvezettel szemlélt, és oláh helységeken az oláh paraszt feljebb huzta gyűszűjét, midőn a magyar toborzót jární kezdé.

Ha rokonszenvezünk a nép aesthetikai tulajdonaival, nem gyűlölhettük őket; s habár most köztünk és ama nép vezérei közt ellenkező politikai nézetek vannak, ha keblünkkel számot vetünk, nem érzünk magunkban maga a nép iránt ellenszenvet, és úgy hiszszük, hogy midőn elkezdett civilisatiónk tovább fejlődik, hazánk közös szabadságának s boldogságának jobb jövődjében, testvéries szeretettel fogunk egykor egymás mellett állani.

Nehéz napjaink voltak a kunokkal egykoron, a hajduk is sokszor megkeserítették óráinkat, és im az idők mint összehoztak. Igaz, hogy itt közös nemzetiségi alap létezett; ámde ők egyik is lettek velünk. Ily köznemzetiségi alap nincs köztünk s az oláhok közt; s egygyölvadást senki sem is kívánhat, de igen összesurlódást, nemzeti szövetkezést, s ezt remélhetni is, mert van egység socialis szokásainkban s politikai helyzetünkben.

Hazánk 1848 óta nagyszerű átalakulás korszakát éli, s a benső kifejlés korszaka nagy világfelelemények korszakával áll összeköttetésben; csoda-e ha mi e hullámzó tenger közepette csak a jogosság szikláiban látunk biztos alapot, s azon historiai helyzet határain belül keressük kifejlésünk terét, mely közt ezen szellemi tusa minket talált?

Sajnálatos, hogy ezen historiai határokon belül is még ekkor ki nem egyenlíthetett tusa foly. E határokon belül is két erős eszme áll u. m. a centralisatio és a dualismus.

Amaz az Ausztriába való teljes beolvastásra, ez az osztrák új, és a magyar ős alkotmányosság oly móddal kiegyeztetésére törekszik, hogy a birodalom mindkét része örvendhessen saját alkotmányának, a nélkül, hogy szakadás legyen a birodalomnak a practica sanctio által biztosított közösségében.

Ezeket kívül áll aztán egy harmadik: a mindent egészen átalakítani törekvő forradalmi szellem nem benső, hanem európai szempontból fogva föl ezen szellem irányát.

Ez a helyzet, melylyel a román nép mostani

irányadói nem tudjuk hogyan vetettek számot, de annyit állíthatunk, hogy ők e birodalom kebelében egy harmadik politikát nem teremthetnek, a harmadik politika a birodalom határain kívül van, s sorsa nagy részben attól függ, minő jó vagy balszerencse fejleszti a belső politikai küzdelem sorsát.

Minden nemzetiség, mely a közös birodalom határain belül áll, csak két nézet közt választhat: a birodalom absolut egysége, vagy a császárság és királyságnak egy souverain alatti coordinatioja közt, a mely utóbbi helyzetre a dualismus nevet ruházták; harmadik politika jelenleg a birodalom kebelében nem létezik; a pluralismus eszméje csak átmenti, csak az erők szétszakítása a végett, hogy az elerőtlenült részek aztán egy államtény által szorosra egyesíthetessenek, a gyökeresebb, szíjasabb és egymással küzdő eszme itt csak is a centralisatio és dualismus.

A román nép, midőn egy harmadik politikai irányt keres, neutrál részszé valik, honnan egyik vagy másik merit ugyan erőt magának, és pedig kivált az, kinél a fisikai hatalom áll, de magára nézve bizonynyal e magatartás egyes vívmányaiból nem foghat oly corall szigetét alkotni, melyen jövőre csak valamennyire is szilárd politikai alapot bírhatson.

Uj vágyak, új politikai irány e nagy beltűsában nem egyéb, mint a küzdő felek valamelyikének lankasztása mellett saját nemzeti erőnk paralizálása. E helyzet az, melyben minden vett ígéretet vagy látszó nyereményt végre is drágán fizetünk meg, mert azon politikának, a mely végre győzni fog, nem tényezői, hanem eszközei, bábjátékai valánk.

Az eszmeharcok legkevésbé türik a semlegességet; gyakran, midőn azt hittük, hogy e túsát saját különböző irányunkra nézve kizsákmányoltuk, vesszük észre mennyire csalódunk, hogy valamelyik határozottabb programhoz nem csatlakoztunk.

Mi nem erőszakoljuk senkire saját programunkat; de annyit érzünk, hogy e program maga a törvény, mely mindenkit kötelez.

Erdélyben a szászok vezetői évtizedek alatt most másodszor tették kockára helyhatósági autonómiájukat, midőn az egyetem bírósági illetőségét egy államilag fizetett bíróságra ruházták, s főtörvényszékeket a helyhatósági autonómia köréből kiragadták. Habár ez intézkedés csak ideiglenes, de e kapcsolatok nézve, kik Ausztriába való közvetlen beolvadásért egykor a Bach-rendszernek egész helyhatósági autonómiájukat feláldozták, reájuk nézve mondjuk ez nem lenne káros, mert ők nemzetiségi viszonyaik- és ösztöneiknél fogva a centralisation csüngenek.

Hogy most a románok mit teendének, a szászokhoz-e vagy mihozzánk hajolnak? azt nem tudjuk; de annyit tudunk, hogy harmadik politikai közvetítő ut nincsen, mert e nagy kérdés úgy van felállítva itt, mint a közbirodalomban, és a szerint is fog eldőlni, a mint ott eldőlt. Erdélyben benne van a centralisatio és dualismus. A románok csak a kettő közt választhatnak, de harmadik politikai utat hasztalan keresnek.

Van még egy ut, melyet Horvátország tapod. Ez némileg egyezik a románokéval; de hova jutottak ők is ez uton, azt eléggé jellemzi a „Pozor” egy utóbbi cikke, melyben egyenesen kifejezi, hogyha Ausztriától meg nem nyeri tulvitt követeléseit fordul a magyarhoz. Ezt az utat mi igen kétes utnak találjuk. Ausztria és Magyarország közt a practica sanctio oly közösségeket állított fel, melyeknél fogva nem lehetne egyikőtől követelni a másikak fenyegetve; de egyszersmind éppen ez mutatja azt, hogy a birodalom vitájában csak két solid álláspont van, s ha e két álláspont hősei végre kiegyeznek, a többi apró árnyalatok játéka vége lesz.

És pedig végre is ki kell egyezniök; a magyar alkotmány rehabilitatioja tán egy két pontját módosítja az osztrák octroyált alkotmánynak, de a kettő nem áll oly ellentétben, hogy együtt fönne ne állhatson. Magyarország alkotmányossága ki nem zárja Ausztria alkotmányosságát, s a magyar alkot-

mányosság éppen nem ellentéte a birodalmi alkotmánynak. Éppen ezért a kiegyeztetés csak napok kérdése.

Azt hisszük tehát ezen helyzetet észlelve, hogy a román nemzet is nemsokára e két határozott álláspontok valamelyikét foglalja el, és a mennyiben a szász grófhelyettes megnyitó beszédéből következtethetünk, ki a román és szász nemzet közt létező rokonhajlamtól várja a birodalmi alkotmány-művének közöttünk bevezetését, a mennyiben hiszszük, hogy a comes e nyílt beszédében bizonyos tudomásaira támaszkodik, binnünk kell azt is, hogy a románok végre is a szászvezetők álláspontját fogják elfogadni.

Más álláspont lesz ez, mint a miénk, s politikai ellenszenvvel viseltethetünk a tőlünk különböző álláspontuak iránt; hanem, hogy e politikai gyűlölközés a nemzet iránti ellenszenvhez vezérelne, azt nem hiszszük.

Éppen ezért bármennyire számolunk öntudatunkkal, biztosak vagyunk abban, hogy minket a románok irányában nemzetiségi gyűlölközés nem vezérel.

A Monitor elpusztulása.

(O. B.) A mult tavasszal az egész világot megráztotta bizonyos párharc viadornak másodikik hullámok alá temetett. A Merrimac-ot saját legénysége súlyozta el akkor, midőn az ellen behatoltával a hajógyárba azt védni képtelenek voltak. A Monitor pedig a nyílt tengeren zúgta össze a vihar dübe.

Ez esemény felmutatja ezen Amerikában készült új szerkeztű hajóknak képességét akkor, midőn azok a nyílt tengeren a vihar hullámzatának vannak kitéve, s az alábbi elbeszélés meggyőzend mindenkit arról, hogy az ily készített hajók csak parti csatározásokra alkalmasok, s nem képesek azok még aránylagosan esékely távolságra is a partoktól távozni, annál kevésbé hosszú tengeri utakat tenni, s nem hogy az Atlanti Óceánt át tudják evezni, hanem még az Antillák vagy a mexikói öbölbe menetle is képtelenek.

Mult év dec. 29-én a Rhode Island által vontatott Monitor elhagyta a monroë-i erősséget. A Passaic egy másik ily nemü vétezt nagy mozgó vítoronnyal és ropant calibertű ágyakkal fölfegyverzett kisebb hajó, az Etat de Georgie gőzöstől vontatva kevéssel azelőtt szállt tengerre, s már 10 tengeri mföld előnyben volt a Monitor felett.

Ezen utóbbin 63 személy volt, a tenger nyugodt, s a hullámok tűkörmák valának, az idő gyönyörű és meleg. A hajó óránként 5 csög sebességgel, s bármely más nemü hajónál kevesebb himbálással haladt, mely utóbbi körülmény igen könnyen észlelhető volt.

Minden jól ment eddig a hajón, s a kísérlet eredményesnek mutatkozott, midőn az est beálltával a zárlég hatását észlelheték.

Ha a Monitornak leírására visszagondolunk, emlékezni fogunk, hogy annas gépezete, gőztűtjei stb., a kényemtől kezdődve a hajó hátországát egész a kormányig elfoglalják.

A lakozók pedig a hajó elejében vannak, ezek a vítoronnyá nyíló ablakok át nyerik a világosságot; a levegőt pedig azon léghajtók (ventilateur) által, melyek Washingtonban azon számításal készülttek, hogy a lehető legtöbb levegőt vigyenek a hajó zárt belsejébe. Az ily mesterkélt légvitel azonban annyira elégtelen volt, hogy néha fuladás veszélye nélkül nem lehetett a kabinokban maradni.

Ezen alkalmatlanság kivételével az első éj jól telt el, a nap ragyogóan emelkedett ki hullámgyárból, megelőzve gyenge szellőbenés által, mely gyengén hullámozta a tengert, a torony oldalán megtört habokból szép szivárvány ívesült fel, midőn a láthatárra feljövő napnak első sugarai azokba ütöttek.

Az idő igen szép volt egész másnap délutánjáig, ekkor a láthatárt elsötétítő fellegek közelgő esőt jósoltak. Este hat órakor a Hatterasi világító torony irányában volt a hajó, de a már magában is oly félelmes előfok tiszta, homálytalan volt, s a bekövetkezendő viharok semmi előjele nem mutatkozott. Hét órakor északkeletre a Monitorról 3—4 mföld távolra haladó Passaic-ot fedezték fel, s midőn látnak a 10 mföld előnyvel bírt Passaic-ot, hátrahagyva a Monitor által, nagy volt az öröm e többinak fedélzetén; mert ezen kísérletben is a Monitoré volt az elsőség, s ez az első vétezt gőzös, — mondák lelkesülve — mely a Hatteras fokot túl evezte, miként első volt ő a harcban is; s kimondott, hogy a vihartól nem kell félni, s nem szükséges, hogy a Hatteras sziget közelében tartózkodjanak.

A szél bár mind erősbült, de nyugaton az idő helyre álltának érzékeny előjelei mutatkoztak. Azonban 8 órafelé esővel kevert szélroham támadott, mely a felkorbácsolt hullámokat bizonyos erővel üzte a hajónak, úgy hogy azok 30—40 láb magasságra tornyosodtak fel; a keletkezett vihar minden perczel erősbült, mindenik hullámréteg végig söpré a hajót, s a víz a légkörben rohant be, az bizonyos módon hányt-vetett hajó belsejébe.

Az eső csendesült, de a vihar erősült; a hajóba igen sok víz tolokodott be a horgony lánczúrtain és 9 órakor a szivattyuk működése hozatván, csak hamar erőt vettek a vízen, de egy óra múlva már csak egyenlő vonalban tartatták azt, a kiszivattyúzott útrig azonnal telve volt.

A vihar percekint dühösült, a víz mindinkább, s a szivattyuk erejét túlszárnyaló mérvben tolokodott be. S azon jelentésre, hogy a tűz nem sokára kifog aludni, átlátván, hogy a Monitor legfőbb egy vagy két óráig tarthatandja magát csak fel, veszélyt jeleztek kék, veres és fehér rüppentyűket bocsátván fel, melyekre a Rhode Island felelt.

A veszély mind nagyobbult, a víz a hajó belsejében mindinkább emelkedett annyira, hogy a hajó megmentéséről lemondva, csak is a legénység biztosítását tűzték ki feladatul. Ekkor egy Monitor és Rhode Island közötti vontató elötört, s átkialt, hogy a Monitor süllyed el.

A fellegek szétoszlottak, s a kisítő hold megvilágítja ezen borzasztó jelenetet, az emberi találmánynak sikertelen küzdelmét az elemek hatalmával felmutatván. Egy második vontató elötört, s annak kötele a Rhode Island csavarjára bonyolodott megakadályozván azt működésében, s ezen nagy hadi gőzöst a Monitor felé sodrák a hullámok, a köz minden perczen kisebbült, s az összeköttetés kikerülhetlenné látszott.

A Rhode Island mindenesetre szétört volna azon vastömeghez való ütközésében, már csak néhány öl távolra voltak, a Monitor félelmes orra már csaknem érte társának gyenge oldalát, mindenki kikerülhetlenné hitte a megsemmisítést, s rémletes némaságban készült a halálra, midőn egyszerre a Rhode Island csavarja megszabadulván, a gőzös evezni kezdett, s egy pillanat alatt túl volt a veszélyen, távoztával a Monitor hajóssai közül többen a Rhode Island mentő köteleibe kapaszkodva fölmenekültek e hajóba, mások visszaesvén elsodortatták a hullámok által.

(Vége következik.)

Párhuzamok a szőlőművelésben a Királyhágón alól és fölül.

(Folytatás.)

A nagy fontosságu kapa-műtétek után lássuk a metszőkést növelői s illetőleg irányadói szerepében:

Előrebocsátjuk, miként itt karikás, amott ellenben nagyobbára tökéletes mivélés lévén napirenden, e két modor fejtegetését párhuzamba tenni merőben mellőzzük, és csak az előforduló műtételek körüli elbánások némelyikét tesszük ez alkalommal észrevételeink tárgyává.

Hoc opus, hic labor! mintha mondanók: amott tüzetes sikerdus munka; itt nyomor és céltévesztett küzdelem! azaz: amott a gondosan ápolott s évtizedeken át öregbült, erősödött tökéletes bízatosítják a termést; midőn feljül a Királyhágón nagyobbára azon szerencsétlen elbánás teszi meddővé és eredménytelenné a szőlőtermelő törekvéseit, hogy a szőlők "csak eltévesztve és esetlegesen érhetik el a bővebb gyümölcsözést korát!" Több jeles tekintélyek egy szőlő életidejét hazánk körülményei között 40—60 évre teszik, s csak ez életidő közepétáján tartható a szőlő termelő ereje aranykorában lenni.

Elsimert dolog, hogy az erő s így a termelő erő teljes kifejlődése is bizonyos életkorhoz van kötve. Szabad legyen mindazonáltal e tétel igazolására példákat felhozni!

Nemesített gyümölcsfaik tapasztalat szerint már 5—6 éves korukban meghozzák első gyümölcseiket, mint termelő erejük legelső eredményét; de a legdusabb gyümölcsözőst

mégis csak 30—60 éves fák szokták nyújtani, itt makkos erdeinkre is hivatkozhatni, mert sarjadt és fiatal erdők soha sem adnak szalonnát.

A tropicus egál gyümölcsfái, mint p. o. az e földön lakók által eléggé meg nem becsülhetők pálmák már nem csak a dus gyümölcsözés, hanem még gyümölcs kifejlődése is a termőfa bizonyos korához vannak kötve elannyira, hogy a fiatal kokus-pálma gyümölcse a legkedvezőbb körülmények között is csak felakorra nagyságra nőhet ki, mint mekkorát az élet középkorát élvező pálmafa gyümölcsei szoktak elérni.

Idévalólag megemlíti még a következőket:

a) A rajnavideki 100 éves szőlőtőnek országos ünnepegyességgel történt megszüntetését, melyről a múlt évi lapok által voltak értesítve; itt a mennyiségi adatok hiánya miatt mellőzni kényszerülünk, láthatni azt az érintett lapokban.

b) Algyógyon, Hunyad megyében, illetőleg a meleg földönél keletkezett s feredőnek nevezett helységben, egy kertben, egy szilvafára csimpolykodott egy szőlőtőről 1842-ben 7, mond hét veder must szűretett le; tulajdonosa azon megjegyzéssel tett nyilatkozata szerint, hogy apró gyerekei, mit csak elérhettek, még egres korában megették volna. . . . A szobán forgó borfa-óriás, szemtanúság szerint, tövéből 4" átmérőjű vastag volt, s mintegy 12" magasságon fölül két ágra oszlott: életideje felül lehetett 1/2 századon.

c) 1862-ben Koloson egy agg szőlőtő, 24 itezo mustot adott.

A mondottakra nem jelentéktelen igazoló példaként szolgáljon tudásul az, miként Zilahon, hol karikás műveléssel, a fenérintett szabályszerű fedés és nyitás gyakorlati, és mint a zilahiai szokták mondani, a szőlőtők karjok mellett telni szoktatva, következtetésként minden erőltetett hajtogatások általi sérülésektől mentek, s mint olyanok egészségesebb- és tartósabbak is, a múlt 1862-ik év tanuskodása szerint, 1 folyam-hold 1000, mond ezer veder bort is meghozott. Midőn köztünk, érte felül a Királyhágón, Báthi Gábor 400 vedre is sokak előtt felettebb valónak tetszik.

Világos vidékén pedig (Arad megyében) egy szőlőtől egy veder bor nem ritkaság; ott a mivélésmód némileg a rajnavidekihez hasonlít.

Mindezeknek dacára szőlőhegyeink félremagyarázhatlan tanuskodása szerint, a szőlő életidejének 1/2-t avagy csak 1/3-t is igen ritkán érheti el; mert a mostoha kezek, a tévelygő, az okosság jótékony utasítását nem ismerő elbánás, nemcsak hivatása céljában akadályozza az áldást méhében hordó borfát, de annak leggyakrabban helybeli, s éppen nem ritkán általános halálát is nagyon előre előkészítve, fájdalom! egész szőlőhegyeket látni, melyekben néha századok óta szőlőtermelésre használtatnak, a szőlőcsalád legöregebbjei is, alig 6—8 évesek.

És így ha szabad a hasonlattal élünk: még mielőtt a férfiak elérhetik már levágatnak, s egy újabb sarjadéka, mondani leány-ágra szállítván szüntelen vissza, mindig akkor pusztítottak ki a fejlettebb, a bor gyümölcsözésre kiképződött szőlőfák, midőn a gazda fardalmait már-már méltón jutalmazni képesek leendettek. Itt látni a metszőkést, mely ápolásra és idomításra hivatott: irtó-gyilkos szerepét vinni! . . .

Oh vajha a fenirtak igazok ne volnának! vajha a néma hegyek, vagy a végkiáltást szüntelen rettegő szőlőcsalád megrázolva utasítanak vissza a mondottakat!!! vagy végre jöne bár honnan egy értelmes tagadó hang! de nem semmi

vigas, sőt még kivétel is alig tűn elő (példán B. G. finta-házi szőlője bár többeket is említhetünk); hanem a helyett, elpirul a századok során szőlőtermésben megérettült hegy, annak nyomasztó érzetére, hogy üsdők mely barzadától diszított homlokai is csak gyermek, csak zenge sarjadtak az, mit anyai keblén tengethet; mintha mondaná: átok sulya küld szüntelen botornál bárgyubb kezeket, melyek ápolás és idomítás színele alatt, az ő szőlőitjeit, teljeskor elvezetése előtt, az örökmegsemmisülés martalékává tegyék. . .

Ugyan ki ne látta volna az árva, az üldözött szőlőcsalád 1000 meg 1000 tagjait sirni?! és mindaddig sirni, míg saját könyei árjaiba fulladva senyved el!! (példán a mostoha kezektől, megsérültven a szőlőtő; a saját kifolyt nedvüől képződött, ugynevezett var, vagy varasodás betegségbe esik, melyet mindig egy nemská késő halál követ.) (Vége következik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

— A szász nemzeti gyűlés január 29-én tartott ülése úgy látszik, kissé élénkebb és jelentékenyebb volt. A múlt üléseől szerkesztett jegyzőkönyv, némi módosítások után, hitelesítettven, elnök tudatja, hogy a N. Szebenben felállítandó felhívási törvényszék statutuuma van napirenden, s felhívja előadó szobeni követ és cs. államügyész Schneider Józsefet, hogy adja elő a tárgyat. Ez felolvassa a statutumot, s indítványozza, hogy az 1862. nov. 4-ki legmagasb határozatot, melyvel ő Fige a szászoknak a főtörvényszéket engedélyezte, valamint a szintén 1862. nov. 4-én kelt legm. határozatot a főtörvényszék hivatalnokai személyzetének fizetése iránt, a szász n. egyetem vegye halas tudasul, s az alelnöki és öt tanácsosi állás betöltésére a hármas kijelölés a st. 6. és 8. §§. értelmében lenne megteendő. Ezen hármas kijelölések egy felirattal ő fleghez lennének fölterjesztendők, hogy ő Fige nevezze ki az alelnököt és öt tanácsost. Ezen feliraton kéri kellene meg, hogy az alelnöki vagy valamely tanácsosi állomás üressége jöttének esetében a sz. n. gyűlésnek kijelölési joga továbbra is fenmaradjon s a 7-dik §. (mely a hármas kijelölést az első eset után eltörli) maradjon el; egyszersmind engedtesse még egy hatodik tanácsosi állomás felállítását. Gull, segesvári követ, úgy hiszi, hogy lényeges különbség van a leérkezett statutum és azon javaslat közt, melyet a tárgyan a szász nemzeti gyűlés 1861. július 22 és 23-diki ülésében megállapított s fölterjesztett legm. jóváhagyás végett. Szónok hossz beszédet tart. melynek lényege az, hogy a 7-dik §. által a „Sachsenland“ népe merőben elveszti ősi választási jogát a főtörvényszéki állomások betöltésénél. Csallakozik tehát az előadó indítványához, miszerint a statutum életbe léptetendő, de egyszersmind változtatás eszközöndő. Elnök úgy hiszi az a főtörvény: „Elfogadtatik-e a statutum? fen-tartással fogadtatik-e? az elfogadás kérelmezés vagy feltételek mellett nyilatvánisság? Erre felül Schnell, brassói követ, s elég gondatlan olyan beszédet mondani, melylyel nem csak valamely tanácsosi állomásra való kijelölteset kilátásba hozza, hanem —szórvány vakmerőség! — még a „Hermanstädter Ztg.“ haragját is magára zúdítja. Ez az ember merészkedik legbenső meggyőződése szerint beszélni, s nem tetszik se a szász n. gyűlésben, se a szobeni lap szerkesztőségében. Ő nem pártolja az előadó indítványát. Nem kell a hármas kijelölést most megtenni, mert ez annyi, mint a statutum tényleges elfogadása, már pedig a kijelölés joga

TÁRCZA.

AZ

ÉSZAKI FÉNY.

(Folytatás.)

— A világért sem közügyben fáradotunk, az egész privát passio volt. Gr. Szezezi Gézánál két tizest fedeztünk fel, melynek úgy sorozása, mint folyó száma egy volt. Valamelyiknek tehát hamisnak kellett lenni. A legnagyobb figyelemmel vizsgáltuk, és mi különbséget sem fedezhettünk fel. Megmutattuk a kereskedőknek. Ők sem voltak képesek elhatározni, melyik a hamis jegy. Előszedtek tizeiket, összehasonlításokat tettünk, megvizsgáltuk a számokat, még egy néhány ily jegyre akadunk, melyen a számok összehasonlításnak, de nincs szem, mely fölfedezhetné a hamisított jegyeket. Im egy párt hoztam, vizsgálja bár meg nagysád — szolt Vilmos gróf Hallaynéhoz közelebbe s egy pár tizest tárczájából kivéve — lehet-e a kettő közt különbséget tenni?

Gróf Hallayné arcán különös pir és rágatózás fut végig a nélkül azonban, hogy Zováthy Gáboron kívül más észrevette volna; ez is az egész jelenséget Vilmos gyors közeledtének tulajdonítja, s azon csacska hírből, hogy a közép életkorú grófnő nem idegenkedik a csinos fiataloktól — könnyen ki-magyarázható az egész.

— Igazán — szolt Hallayné — nem lehet különbséget tenni. Nézd csak kedves Ozdym.

— Ki fogja már az így károsulatokat kárpótolni? A bank csak annyit vesz be, a mennyit kiadott s így a kik azt hiszik, hogy azon társaság fog csalódni, maguk csalódnak. E jegyek papírjaiban hiszik rejteni a társaság titkát, amde vizsgálja meg bárki,

van-e a két papír közt legkisebb különbség? — mondá Vilmos.

Rendre vizsgálták a jegyeket, és valóban semmi különbséget nem lehetett egyiken is felfedezni.

Gróf Hallayné nem sokára Izidorával el-távozott.

— Meg vagytok hiva kedves anyám a czibesi vadászatra?

— Gyöngye egészségem miatt terhes nekem e kirándulás, de nem állhattam ellent Cs. . . grófné meghívásának.

— Ez új ötlet volt — mondá Vilmos — a férfiak vadászának, a nők pedig a Cs. . . i kastélyban készíttessék meg az ebédet a lőt vadakból. — És te meg vagy hiva Gáborom!

— Nem vagyok. Nem lehettem szerencsés gróf Cs. . . né ismeretségébe juthatni — mondá Gábor.

— Egy furcsa ötlet volt az egész. Cs. . . grófnő megsejté valami gorombasággal, a minap az országgyűlés karzatában M. . . tanácsosné. Egy női sértés miatt nem lehet lovagias elégtételt venni. Ez nagy baj, és az elkövetett méltatlanság annyira felbőszítá a grófnét, hogy rögtön itt hagyta Kolozsvárt s mielőzt tavaszodik, megy Párizsba lakni. Unatkozván falon, egy néhány urhölgyet meghívott kastélyába vendégül és egy néhány férfit vadászatra; holnap lesz a kirándulás, s csak néhány nap múlva térünk vissza a megkezdődő táncos estélyekre.

Valóban másnap a főbbkór nagyrésze el-tűnt a városból s a közép-páholyok egyszerű megüresültek, a mire a mi tisztelt barátunk Tarlaki minajárt az első este nem is mellőzte a következők észrevételét tenni a földszinti eleven fatalság közt:

— Nézzétek csak! A közép-páholyoknak fele üres, a másik felét a szobalányok foglalják el. Bizonyosan valamelyik dáma migráint kapott s vagy tizen vigasztalják, és megint vagy tizen azért nem jöttek el, mert tudták, hogy a másik fél nem lesz jelen. Így megy ez. A mit az egyik elkezd,

a többi követi. Van-e ennél csodálatosb nép a világon? Semmi alkalmat nem mellőznek el a hol csak éreztetetik, hogy ők nem a nagy közönséghez, hanem kizárólag egymáshoz tartoznak.

Nem volt ugyan egészen igaza Tarlakinak, mert voltak elegenden a közép-páholyokban, kivált a korosabb urhölgyek közt; de annyi igaz volt, hogy nagyon szép kör hiányzott onnan s minthogy a gróf Hallayné páholyában is csak gróf Hallayt látjuk hideg szende arczával, kissé kopasz fejével, ebből azt következtetjük, hogy ő is Izidorával együtt bizonynyal utra keltek a Cs. . . i kastély felé.

Pár nap múlva osztani kezdék szét a meghívó jegyeket gróf Csilláriné nagy hírből álló táncos estélyeinek legelsőjére.

XII.

Elérkezett végre azon nagy fontosságu nap, melynek letűnével Izidorának föl kelle lépnie a főbb körök táncestélyeinek. A czibesi vadászatról csak azelőtti nap este érkezvén haza, elképzelhetjük, hogy mekkora sürgősforgás volt a gróf Hallayné termeiben.

A kocsi egymás után robogtak az épület előtt, az atyafiságos s közelebbi barátságos viszonyban álló főúri nők egymást válták fel a látogatásban, különféle jó tanácsokat osztva Izidorának a felett, hogyan viselje magát a belépéstől fogva egész a késő hazaindulásig? Egy tisztos csillagkeresztes delnő, ki nagyon rit volt, s vuklit és pápaszemet viselt, még azon fáradságot is vette magának, hogy a francia-négyes első szakaszát végig eltáncozta Izidora előtt a véggett, hogy a kilépő hölgy e tánc eljárása alatt bajlondásait s kontőse szárnyainak kez-zehordozását a legújabb és legegységesebb párizsi divat szerint hajthassa végre. Minden mozdulatnak, minden tekintetnek világkér-dezőszerű fontosságu tulajdonított, s Izidora ma kezdett legelőbb arra gondolni, minő

nagyszerű vállalat áll előtte! Mint a fiatal szónok, ki maga előtt látja a zöld asztalt, bármennyire elkészült mondokájára s bármennyire ismert és nem genirozó arczok állják körül azt, izzad, szivdobogást érez, felduklást nyeldesti, úgy Izidora is kezd remegést érezni szívében, azon életében kor-szakot képző óra közelletén, melyben legelőbb fogja megbírni a legilletékes közönség salonképességének legfontosabb kívánatait.

A ki elgondolja hogyan kell fölnevekedni egy valóságos főúri nőnek, hogy lépte toll-lebégessé, hajlékonysága, tagjátatása össze-vetvevaló s összhangzatossá váljék; hogy minden szava, minden tekintete, minden mo-zzanata, figyelmé, ébersége, érzékenysége, az udvarias és illem millió apró szabá-lyainak megfelelően; a ki tudja hogyan szok-tatják a természet a váll- és rendszeres fűzés által a karcsúságra, az ajtó, fal vagy test-egyengető gépek mellett kifeszített karokkal, megszegzett háttal óráig álldogálás által az egyenességre s dőlözességre; a kik el-gondolják, hogy óriás tükrök előtt még a mosoly, arcztartás, szemjárték, minden föl-vást gyakoroltatik: azok igen könnyen el-képzelhetik, hogy Izidora, ki e folytonos is-kolztatás alatt nem állott, ki a halomvölgyi udvaron s kertben természetes ugrándozás-sal szokott volt nyargalni a pillék után, most küllelmei s nagy könnyűsége dacára is elég alkalmat szolgáltatott a bíráló észre-vételekre, és oly csodás véleményeket hal-lott, hogy valóban kezdé érezni saját gyön-geségét, képtelenségét; sejté, hogy feje szé-dülni, lábai ingadozni fognak, midőn a co-lonne-ba kiáll, de szívet batorítja azon gon-dolat, hogy ott lesz mellette Zováthy Gábor, s ha erős férfias kezét kezében érzendi, nem fog rettegni a nagy szempillantás azon ör-vényétől, mely őt szédíti s kábítja.

(Folytatjuk.)

csak az első esetre léven érvényesnek nyilvánítva, a nemzet választási joga oda van. Az elődök — ugymond — a municipális szabadság egyetlen biztosítékát a bírák és hivatalnokok szabad választásában bírták. Választási jog nélkül nincs municipális szabadság, nincs municipális élet. Ha az alap oda van, a municipium is oda van. Azt kérde: kinek a javára mondunk mi le a szabad választás jogáról? Mitán az osztrák államjog még mindig a fejlődés pontján áll, hol van a kormányközeg, a melyre e jogot bizzuk? Nézete szerint ma nincs ily organ, mert egy százsz koronaországra józan észszel gondolni se lehet. (Ez az erdélyi Szászország szörny-eszméje pedig a Schmidt Henrik ur agyában született, a „Herm. Ztg.“ e mondásért még is adja szónoknak, ígykezevén öt caricirozni.) A bíródalomban — folytatja szónok — éppen most 17 tartományi országgyűlés fázdoz azon, hogy municipális alkotmányt, autonómiát nyerjen; nem lenne okosság éppen most mondani le egy több százados jogról. A statutum azonnali elfogadása által az igazságszolgáltatás érdeke előmozdítottak ugyan, de a szabadság rovására. Egy pár jól lejár jogügylet kevés kárpótlást nyújtana. (Mily egyszerűen és szépen mondott igazságot! Ezért bizony nem volt miért parodizálni szónokot abban a szebeni ujságban.) Indítványozza, hogy a municipális jog megővése érdekében a 6-ik §-ból szerkesztessék s a hármass felterjesztések egyelőre ne tessenek meg. Kérelmezés nem sokat ér. A választási jogot a kormány bájosan adja ki a kezéből. A politikában nincs helye a nagylelkűségnek. Az ösők jól tudták, hogy kell politikai jogokat nyerni. A mostani nemzedék legalább ne adja fel a kivívottat! Ugyanezen brassói követ később még egyszer bátorkodván szólni, aziránti aggodalmát is kifejezte, hogy az új statutum elfogadása által maga a szász nemzeti egyetem is kérdésbe hozhatnák. Nem ér semmit! Csak a beszerzéseket két követ szavaz mellette, s nagy kisebbségben maradnak. Először enunciaja a statutum elfogadását s a hármass jelvények felkötését, fentartván, hogy a felirat mellett kérelem vagy javaslat intézessék a változtatásokat illetőleg. Brassói követ Schnell és a beszerzőket követek még egyszer utoljára nyilvánítják eltérő nézetüket, feltételeket kívánnak szabni, s az elfogadást az universitással való egyezkedéstől óhajtkák függővé tenni. Így compromittálta magát ez a három becsületes szász hazafi! De jöhet még az idő mikor önértzettel gondolhatnak vissza erre.

Tegnapelőtt, febr. 1-én délelőtti templomozás után ritka szellemi élvezetnek valánk tanui s részesei; ekkor ment ugyan is végbe, mint lapunkban előre hirdette volt, a kolozsvári ev. ref. főtanodabeli ifjúság zene- és énekkarának próbatéte, karnagy és énektanár Szuk György vezetésével. A két szakaszra osztott műsorozat következő darabokból állt: „Battányi induló“, „Scene e Aria Miserere Trobadourból“, Verdítől, „Bánkban francianégyes“ Erkel Ferencztől. „Székely dal és csárdás“, „La Traviatta“ Verdítől. „Egy eredeti Magyar induló“ Szuk Györgytől, a zenekar által előadva. „Hymnus“ Händlertől. „Kiddő a fa mandulától“ népdal. „Szerelmidal“ Mendelssohn-Bartholdytól. „Ének szabadság“ Marschnertől. „A virágnak megtiltani nem lehet“ népdal: az énekar által előadva. A közönség a tanuló ifjúság aesthetikai kiképződése iránti nemes érdekltségének ez utal is oly szép jelét adá, hogy a főtanoda nagy hallgató terem feletti színek tünit fel ekkora hallgatóság kellő befogadására. Minden arczon meglepetés s öröm kifejezése ragyogott, mindenki bámulta, sokalta a fényes eredményt, mely oly rövid idő (a zenekarnál alig egy pár év, az énekkarnál csak ez idei félév) szüleménye legedesebb jutalmul s kedves ösztönzést szolgálhat az ifjúságra nézve a tett fadaralmakért s a további haladás végett; s jótékony buzdításul az előjáróságra nézve, mely nemcsak nem akadályoztatja az ifjúságnak a komolyabb tanulmányok mellett a szépművészetekheni képződését, hanem minden halalmában álló eszközökkel azon van, hogy e tanintézetünkben a Muzsák lehetőleg egyesítesse. (E célzt akarja megközelíteni a Gyulai P. által megindított s utódja vezetés alatt álló önképző irodalmi társulat is.)

Isten áldása s a hitsorsosok méltánylása kísérje, támogassa e derék kezdeményezést, mely amellyel, hogy az ifjúságot sok rosztól óvhatja meg, a legnemesebb örömeknek, szellemi élvezeteknek nyitja meg forrásait. Omne tuit punctum, qui misuit utile dulci.

Az osz. gazd. egyetl tegnapelőtt tartott választmányi ülésében korm. elnök ur ö nmga átirata nyomán előadatot, miszerint ő flge az urbíri kárpótlás, vaspálya s telekkönyv sürgetésére felmenő küldöttséget hajlandó elfogadni. A küldöttséget a gazd. egyetl elnöke, gr. Mikó Imre ö nmga fogja vezetni, tagokul fel vannak kerve, b. Bánfi Albert, b. Bánfi Dániel, gr. Bánfi Miklós, gr. Béli Ferencz gr. Bethlen Domokos, ifj. gr. Bethlen Ferencz, b. Bornemiza János, Hintz György, P. Horváth Gábor, b. Huszár Sándor, gr. Kornizs Albert, b. Löwenthal Sámuel, gr. Mikes János, gr. Mikes Benedek, b. Szentkereszti Zsigmond, gróf Teleki Sámuel gr. Toldalagi Ferencz, Torma Károly és Zsigmond Elek stb. Gyűlpontul Pest tizetett, f. hó 7-re. — Ugyancsak ez ülésen értesültünk, hogy a főkormányzók a telekkönyv ügyében bizótmányt nevezett ki; s felkérvén a gazd. egyetlet, hogy két tagot kebelől szintén csatoljon, b. Bánfi Dániel és ügyv. ifj. Pataky József kértettek föl.

A pozsoni lyceumon a magyar és burbauszellemti tanulóifjak közt e napokban összekezeozás történt. Mind a két fél bűnősei iskolai fegyelem alapján megbüntettek. Az utóbbiak azonban azon tanáraikat, a kikre neheztek, foldadták a hadi törvényszéknél.

A csik szentdomokosi rézbánya ügye rosz lálón áll, a mint a „Kronsáder Ztg.“-ban olvassuk. A vállalat bukó félben van, a mi gyanu szerint szabálytalan vagy inkább tisztátalan kezelés következtében.

POLITIKAI HIREK.

ANGOLORSZÁG. London, jan. A „Morning Post“ azt írja, hogy mitán Leiningen hercege a görög királyjelöltséget szintén visszautasította, a koronával ismét Koburg

herceget fogják megkínálni. Trónörökös a Koburg-Kobary ágon levő nokaöccsese fog lenni, a ki kétségeken kívül áttér a görög vallásra. A hercegségi alkotmányok a pontja, mely szerint a hercegnek Koburgban kell lakni, a nép beleegyezésével módosíthatni fog.

FRANCZIAORSZÁG. Páris, jan. 29. A császárnak a londoni kiállítók által nyert jutalmak kiosztása alkalmával mondott nevezetes beszéde terjedelmesebb kivonathatn így hangzik: „Köszönöm önöknek uraim a kitartást s erélyt, hogy egy olyan országgal versenyeztek, a mely a munka bizonyos ágában messze túlszárnyalt bennünket. Végre megtörtént hát az a rettenetes invasio az angol földön, a melyt már oly régóta megjósoltak. Önök átlépték a tenger-szorost, bátran megtelepedtek Anglia fővárosában. Önök az ipar veteránjaival bátran harcoltak. E hadjárat nem volt dicsőségtelen s ma azért jövőre, hogy a vitézeknek jutalmat osztogassak. Ha az idegenek minket némi hasznosért irigylhetnek is, mi is sokat tanulhatunk tőlük. Bizonyosan meglepte önöket Angliában az a korlátlan szabadság, a mely minden véleménynyilvánítást s minden érdekkifejlődést szabadjára hagy. Észrevettük a tökéletes rendet az élénk vitaközös s a verseny vesztélei közt is. Ez tény, mitán a valódi angol szabadság mindig a fölapelveket tartja tiszteltben, a melyekre t. i. a társadalom s a kormány hatalom van alapítva. Ezáltal azonban nem rombolja azt szét, sőt inkább javítja, s a helyett, hogy mindent maga kormányozna, meghagyja mindenkinek a saját tetteit való felelősséget. Ezek azok a föltételek, a melyek alatt Angliában e csodálatos tevékenység, s ezen abszolút függetlenség áll. Franciaországba is elérkezik egykor az a nap, midőn a tökéletes szabadság helyreállításának nélkülözhetetlen alapját letecszük. Munkálkodjunk tehát erők szerint, utanozzuk a hasznos példákat, egyestőljenek egy és ugyanazon gondolatban, buzdítsák az egyeseket tetterőre, mindarra nézve a mi szép és hasznos. Ez az önök feladata. Az én földadatom az lesz, hogy mindig a közvélemény okos előhaladását tartsam szemem előtt a javítások zsinormérteikül. Így mindenki teljesíti kötelességét s e földi létünk nem volt haszontalan, mert gyermekeinknek egy bevégzett nagy munkát s gyűlöltöshöz igazságokat hagyunk hátra, mely a szétrombolt előítélet s egy örökké eltűnt gyűlölet romjain épült.

A „Journ. de Deb.“ a fenebbi beszédet a következő elmás észrevétellel kíséri: A francia császár egyetlen ember az egész országban, a ki oly szabadon beszél, a mint neki tetszik. Az ő nagy művészete abban áll, hogy mindig összetalálkozik a közvéleménnyel. Ő felseje az iparosoknak mindent megmondott, a mire Angliát illetőleg mi is figyelmeztethetünk volna, ha ilyesmit mondani szabadságunkban állana. (Felséges sarcasmus!)

A mai „Moniteur“ jelenti, hogy Cowley lord, Russel megbízása következtében, az angol kormány meglegedését nyilvánította a francia külügyminiszernek, a császár fenebbi beszédével; s egysermind a legelőkelőbb óhajtkat tolmácsolta, hogy a kölcsönös egyenlőség megbecsülése érzelmei által, a barátság kötelekei, a melyek a két népet egyesítik, megszilárduljanak.

A mit annak idejében közölve volt, Drouyn de Luys mult évi oct. 30-ról kelt jegyzékében felhívta volt az angol és orosz kormányokat közremunkálni, hogy az amerikai harcoló felek közt fegyverszünet eszközöltesse. Ez az indítvány akkor főleg amerikai részről tett ellenvetéseken tört meg. Az amerikaiak önértékelt — mondkák — sérti a beavatkozás eszméje, másfelől a szenvedélyek ingerültsége s a katonai büszkeség nem engedik a harcoló feleknek a fegyver letévesztését. A tuileriák kabinetje teljességgel nem hagyott fel közbenjárási szándékával, s a jan. 28-i „Moniteur“ Drouyn de Luys-nek Mercier washingtoni követéhez intézett sürgönyét közli, a melyben az érintett ellenvetések cáfolása mellett új békajavaslat tételik. A jegyzék többek között így szól: Franciaország lépéseit mindenkéft a washingtoni kormány iránti barátság vezérelte. A császár kormánya tehát biggadtan megvizsgálta a barátságos közbenjárás ellen tett kifogásokat. Felhozott a köztársaság ellenszenve az idegen befolyások iránt és az amerikaiak azon reménye, hogy fegyverrel fogják a kérdést megoldani. A hatalmak által felajánlott jó szolgálat mindig összefer bármely nagy nép büszkeségével. Egyébíránt midőn ajánlkozunk könnyíteni a hadakozó felek közt alkudozásokon, tartózkodunk megtámadni az alkudozások alapjait. Franciaország korántsem vonja kétségbe Amerikának azt a jogát, hogy visszautasítsa a tengeri nagyhatalmak támogatását, de ezen támogatás az egyetlen mód, véget vetni a háborúnak. Midőn Amerika visszautasítja az idegen beavatkozást, nem fogadhat el alkudozásokat a déli államokkal. Az alkudozások megkezdése nem foglalja magában egysermind az ellenségeskedések megszüntetését. Semmi sem gátolhatja a szövetségi kormányt, hogy a háború folytatásának előnyéről le ne mondjon s tárgyalásokba ne bocsátkozzék, ha a dél beleegyezik. Mindkét párt képviselői semlegesnek nyilvánított városban fognak összeügyelni. A panaszokat megvizsgálják, s megvizsgálják, valjon az elválás a legutolsó eszköz e, a mit ki lehetne kertülni, vagy ha nem hatalmasabb e az emlékek s érdekek, mint az okok, a melyek mindakét népet fegyvert ragadni kényszeríték. Ily tárgyalások semmiesetre sem engednek meg az Európa közbenjárása ellen emelt kifogásokat, s a nélkül, hogy a rögtön fegyverszünet megkötésére reményt éltetnének, szerencsés befolyást gyakorolhatnának az eseményekre.

A senatusban a választfelirat fölötti vita bevégződött. Az Olaszországra vonatkozó cikizk szolgálat alkalmán élénkebb véleményeszerére. A tanácskozásban Thouvenel is részt vett s kijelentette, hogy ő a cikizk ellen szavaz. Billault minister védte a szerkezetet s azt mondotta, hogy a császár politikája semmit sem változott. A császár Olaszország és a szent-szék függetlenségét akarta s vállalkozott, hogy a kettőt kibékítse. Rómában vallásos non possumus-ra talált, s most Turinban politikai non possumus-ra talált. A császár folytatni fogja engesztelési munkáját. Ha a jelen pillanat nem kedvező, várni fog; ilyen Franciaország politikája. Az Olaszországról szóló cikizkely csaknem egyhangulag elfogadtatott.

OLASZORSZÁG. Turin, jan. 28. A ma újból megnyitott követkamrában a pénzügyminiszer egy nyilatkozott hogy az ülés azért folytatattik, nehogy az 1863-i költségvetés megszavazása haladékokt szenvedjen. Kéri a kamarát, lásson haladéktalanul a tárgyaláshoz s mellőzze a politikai interpellációkat, a melyek akadályozólag hathatnának. Egy pénzügyi terv előterjesztését igéri s jelentékeny megtakarítások valótlását. A kamara megkezdte a tárgyalást a kereskedelmi ministerium költségrovatával. A pénzügyminiszer azt is mondotta a kamarának, hogy politikai kérdések felett majd a költség megszavazása után lehet vitakozni.

A frankfurti „Europe“-nak írják Turinból, hogy az alkudozások Aosta hercegnek görög királylyá jelöltetésére vonatkozólag folyamatban vannak. Pasolini tudatta Mamiani-val az athenai olasz követet s ez kijelentette a görög ideiglenes kormánynak, hogy Victor Emmanuel királynak nincs ellenére Aosta herceg kijelöltetése, ha a védbatalmak beleegyeznek. Hudson turini angol követ pedig azt nyilatította, hogy Angolország támogatni fogja Aosta herceget, ha a német hercegek jelöltségei meghiusulnak.

Az olasz miniszernek, mint a képviselőház tagjainak, új választás alá kellett adni magukat. Az új választások, az egy Ricci kivételével, a ministerium valamennyi tagjaira nézve jól tütött ki, a mi arra mutat, hogy bírják az olasz nép bizalmát.

Genuában szigorú rendeleteket adtak ki a kikötőknek, főkép éjjelen való őrzését illetőleg. Egy Mazzini-féle expedítoról beszélnek s bourbon celszövényeket emlegetnek.

Nápolyban a piemontiának egy valódi Bertalan éjet akartak előkészíteni, s a Barberini hgnél talált iratok szerint január 16-án, mint II. Ferencz születésnapján, a bourbon bizótmány számtalan piemontit le akart gyilkoltatni; de szerencsére az elfogott levelekből minden kiderült, a főczinkosok azonnal elfogattak. Ennek következtében a nápolyi reactionáriusok közt nagy levertség uralkodik.

Nápoly, jan. 28. A Barberini hercegnőnél talált iratok közt van egy titkos jegyekkel irt okmány, a mely II. Ferencz király számára küldött pénzről s a bourbon bizóttság újból alakulásáról tesz jelentést s azt is tanúsítja, hogy a jan. 16 ai tütetés a bourbonisták által félbehalt köztársaságiak műve volt. Egy más iratban Normanby lord egy rokonának megérkezése van jelente s panasz a bourbonisták üldözése felett.

A „Movimento“ caprai tudósításokat közöl Garibaldi állapotáról. A tábornok még agyban fekszik ugyan, de sebe igen gyorsan halad a teljes meggyógyulás felé. E közben tisztelőinek tütetései szakadatlanul folynak. Egy fiatal orosz hölgynek, a ki saját arczképét küldte neki, a mult napokban ezt válaszolta: „Kedves gyermekem! Ön egy részvevő szóra kért engem Oroszország iránt, a hol ön született. A Krisztus a Jordán vizénél született s a midőn azt hirdelte, hogy az emberek mindnyájan testvérek, nem kérdezé, hogy a Nawa vagy a Vistula partjairól veszik-e származását. Az oroszok tehát testvéreink, mert látam, hogy ugyanaz a nap, mindnyájunk anyja, érleli meg Olaszország szőlőfűrtjeit, s az őn hazájának megmérhetlen mezőin termő pompás gabonát.

OROSZ ÉS LENGYELORSZÁG. A lengyel zavarok kezdetének a varsói hivatalos „Dziennik powszechny“ következő, valószínűleg tulzolt leírását közli: Január 22-és 23 diki közt éjjel a királyság több pontján megtámadták a fölkelő csapatok az elszórva állomásozott katonaságot. A fölkelők vadászpuskákkal, revolverek, kések-és kaszkák stb. voltak fölfegyverkezve. Plockban éjjeli támadás történt, a mely azonban visszaveretett. A katonaságból ketten megöltek, a felkelők közül pedig, fegyverrel kezükben, ötvenen fogtakak el. Plonksban szintén éjjeli támadást intézett a fölkelők csapata, 20 katona megsebesített, a fölkelők 3-an megöltek, 44 elfogattak, 200 darab fegyver zsákmányul jutott. Jedinia faluban a felkelők a paraszt házakba rontottak éjfélok, meglepték az alvó katonaságot, s elszedték fegyvereiket. Itt 140 ember intézte a támadást.

Bodzentyben éjjel után 1 órakor rohantak meg az alvó katonaságot s a tiszteteket; számuk nem tudatik. Slidowec város alatt és benn Rüdiger őrnagy vezérlete alatt a katonák és felkelők közt esata fejlődött ki, s reggel 7 órakor az utóbbiak megfutamtattak, s a közeli erdőbe menekültek. A lublini kerületben ugyanazon éjjel a fölkelők meglepték Dubartowban a tüzértelepet, de elűzték, sokan megsebesítették s többen elfogtatván közülük. Kednieben szintén megtámadtatt a tüzértelep s a parancsnok elfogattak. Ennek segítségére két század küldetett. Bukowo faluban 20 felkelő elfogattak, de egy másik csapatuk által kiszabadított. Ezek ellen zsidások küldettek. Radzyn városban éjjel megtámadták a katonai tanyákat, ötöt megöltek, betet megsebesítették; ezek közt van dandárparancsnok, Kannabich tábornok is s Meibaum ezredes. A felkelők visszanyomattak. Ezenkívül meg Stock, Lukow, Biala, Radomsk, Groje és Bleudow helyekben és mellett szintén történtek éjjeli támadások, a melyek alkalmával mindkét részről történtek sebesülések, többen megöltek vagy elfogattak, de mindenütt elűztettek, vagy elnyomattak a lázadók.

Az újabb tudósítások következőleg hangzanak:

Lemberg, jan. 28. A „Gaz. nar.“-nak távirják Krakoból: Varsó és Sz. Pétervár közt a vasut-és táviradvonal el van rombolva. Raziaz, Plonsk, Mogilnicza, Tykoczin és Lubartow mellett összetitközések voltak. Ostkojczánál ezer felkelő, egy másik csapat pedig Brzez és Biala-Podolskánál gyűlt össze. Ezek ellen katonaság ment. Brzez-Lidewskinnél Czerkasoff csendőrezredes megöltek. Ugyanezen lap következő híreket közöl a lengyel határokról. A fölkelők nagy számban támadták meg Tomaczowot (az osztrák határnál, Belczek közelében), 500 kozákat elűzték s a határokon sok kozákságot lefegyvereztek. Az egyetemi tanulók egyrésze elhagyta Varsót s a felkelőkhez csatlakozott. Bialánál Szevelkioff tábornoktól a hadseregnek szánt tetemes pénzüszségeket vettek el. A varsó-pétevári vasuton a Bug hídja elromboltatott.

Sz. Pétevár, jan. 28. Varsó csendes. A lengyel királysággal határos kerületek, n. m. Kowno, Gradno és Volhynia ostromállapotba helyezettek. A föld népe nem vesz

részt a fölkelésben. A csapatok mindenütt összpontosítva. A lázadás már-már véget ér.

Egy más távirat szerint ugyanazon napról: A táviradai összeköttetés Varsó és Pétervár között helyre van állítva. A Bughoz csapatok küldtek a vasut kiigazítására. Az oroszok megszállták Suracot. Egy mozgó csapat Tyroczin felé indult, hogy az erdőbe vonult számos bandákat üldözze. Varsóban minden jól van. Brzeslitewsknél és Bialapodolskánál is mutatkoztak bandák.

Sz. Pétervár, jan. 29. A mai „Journ. de St. Petersb.” 28-a deléig terjedő tudósításokat közül Lengyelországból. A fölkelő csoportok az erdőben rejtőznek. A parasztok több helyütt kiadják a lázítókat. Lublinnál 20 egyént adtak át a hatóságnak, köztük egy papot; mindnyájan haditörvényszék elébe állítottak. A honnan csak tudósítások érkeztek, mind kedvezően hangzanak.

Berlin, jan. 29. este. A táviradai igazgatóság jelentése szerint, a táviradai összeköttetés Varsóval Myslowitzon át, ismét meg van szakítva.

Breslau, jan. 29. este. A „Breslauer Ztg.” írja: A vasut Petrikaunál ma újra megrongáltatták; a közlekedés meg van szakítva; a varsói vonat kimaradt.

Sz. Pétervár, jan. 30. A „Journ. de St. Petersb.” részletes leírását közli a lengyelországi eseményeknek. Panaszkodik, hogy a papok nagyban részes a fölkelésben s üvönd, hogy a tanulók nagyobb része csendesen maradt. Bialystokból jelentik, hogy egy 150 főnyi csoport Lengyelországból benyomult a bielski kerületbe. Maniankine tábornok egy hadosztályt összpontosított Bialystokban. A királyságban legelső vasúti állomás Lappánál csapatokkal van megakrva. Mozgó szakaszok küldtek, hogy a Kowno-wierzbolowi vasutvonalat oltalmazza s a fölkelőket Brest és Brody tájékról elkeressék. Surlan ezredes tegnap megtámadta a felkelőket a plocki, kostelnoi és strumianskai erdőkben. A felkelők futásnak eredtek s 38 elfogott, köztük egy pap, a ki a fölázító volt ama vidéken. Varsó egészen cse-

des. Több csoport kezd szétesezni; sok munkás visszatér a gyárakba; az újencsozás a tartományokban akadálytalanul foly.

MOLDA OLÁHFEJEDelemség. Január 28-i párisi lapoknak sürgönyzik Bukarestből, hogy a moldva-oláh szenatusban indítvány készül, mely szerint Kuza fejedelem trónvesztettnek nyilvánították. Az indítvány indoklásában ki lesz fejtve, hogy a fejedelem az egyesült fejedelemségek alkotmányát több pontjaiban megsértette.

Ujabbak. Bécs, jan. 31. A „P. Ll.” levelezője a belsőszloknemgyei feliratra adandó válasz késedelmezésének okául azt írja, hogy legfelsőbb helyen oly fontosnak tekintik ezt az ügyet hogy az erdélyi udvari kancellária által előkészített munkát az államtanácsnak adatott át megvizsgálás és véleményadás végett.

Berlin, jan. 30. A képviselőházban, két napi heves vita után, a bizottság által javasolt válaszfelirat 255 szavazattal 68 ellen elfogadtatott. A „Nordd. Ztg.” szerint több mint lehetséges, hogy a király a feliratot elfogadja s csak a küldöttség általi átnyújtást utasítja vissza. Vidéki lapok, írja a „Nordd. Z.” a miniszterelnök utószavaihoz azt a következtetést vonták, hogy a kormány a kamarát feleslatni vagy elnapolni szándékozik. Az idézett lap biztosan állíthatja, hogy egyikről sem volt szó.

Berlin, jan. 30. A „Posener Ost. Ztg.” írja: A lengyelországi ugynevezett ideiglenes kormány kibocsátványait bizonyos Frankowski írja. Pétervári levelek jan. 27-ről igazolják, hogy a felkelők egy ágyutelepet elfoglaltak.

Sz. Pétervár, jan. 30. Varsóból jelentik jan. 29-ről délután: Egy kozák czirkáló csapat, a mely Modlinből indult ki, megsemmisített egy felkelő csoportot. Ez utóbbiak közül 20 meghalt, 16 megsebesült, 42 elfogott. Három kozák sebesült meg. A varsó-pétervári táviradai vonal, ma éjszaka oltá meg van szakítva.

Breslau, jan. 31. A mai „Breslauer” és „Schles. Ztg.” jelentik Varsóból jan. 28-ka estéről: A felkelők újból erős gyarapodást kapnak a jobb társadalmi körökből. Sokan folyvást távoznak Varsóból s csatlakoznak a felkelőkhez. A „Bresl. Ztg.” írja: Pietrkownál elfogtak egy felkelő szakaszt, köztük volt két orosz tiszt, a kik azonnal föbelöveltek. A lithvaniai gránátos hadtest gyors menetben nyomul előre. Az 1831-ből ismert lengyel tábornok Wisocki, állítólag az országban van.

Páris, jan. 31. A szenatusban a válaszfelirat 121 szavazattal 1 ellen, egész terjedelmében elfogadtatott.

Madrid, jan. 30. A kabinet e pillanatban nem gondol arra, hogy Olaszországot elismerje.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

Januarius 31-kén: Nemzeti kölesön 82.5. 5% Metalliques 75.90. Bank-részvény 821.—. Hitel-részvény 226.70. Váltó Londonra 115.10. Ezüst 113.85. Arany 5.52.

Januarius 30-kán: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 75.—. Erdélyi 73.—.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

Sz. 18 1863.

Hirdetmény.

(24) (1-3)

közz.

Szab. kir. Zilah városa részéről közhírre tétetik, hogy a városi közönségnek 1 szám alatti eddig tanácsai helyiségnek használt háza, földszint két szoba utczára, kettő udvarra, emeletbe három szoba utczára, három udvarra nyíló, egy földszint konyha, emeletben egy előszoba, egy nagy 36 négyzetűtől területi, karzattal ellátott tánczteremmel, tágos mintegy 30 hordóra való pincze, 16 lóra istálló és szekér-szinnel, padlással és udvarral együtt bő és jó vizű közutak közelében; folyó 1863-ik évi ápril 24-től számítható három évek nyilvános árverés útján haszonbérbe a többet ígérőnek kiadandó. — A folyó év mártz 15-n tartandó árverés feltételei a városi tanács irodájában mindenkor megtekinthetők. — A kikiáltási ár 1000 frt. o. é. állítván meg és annak 10% p. bánatpénzül az árverési bizottmánynál az árverés napján a résztvenni kívánók által előre letendő.

Zilah szab. kir. városa 1863 január 27-én tartott Tanács közgyűléséből.

NEM HIVATALOS.

Eladó jószág.

(1-3)

Ns. Alsó-Fehérme gyében, Felvincz mezővárosában vagyon egy kisbirtok örökáron eladó. Értekezhetni iránta: Alvinczen tekintetes Csóka József ural.

(7)

BÉRINGER orvos tudornak
es. kir. I. m. szabadalmazott

nevezetes találmányu jeles

NÖVÉNYI HAJ-FESTŐ SZERE.

Ezen új találmányu szer a legszakavatottabb orvosi tekintélyek által megvizsgálva, a haj szakál és szemöldök tetszés szerénti árnyéklatu festésekre, tökéletesen célszerűnek s ártalmatlannak esmertetett, a nélkül hogy a bőrt foltosítsa, vagy azon valami szagot hagyna maga után. Az alkalmazása szerfelett könnyű, és ezen festő szer által előállított hajszínezetek a legtermészetesebbek, s a festési műtétel eredménytelensége lehetetlen.

A festés után, mely átáljában tartós és hathatós szokott lenni, s mely mindég csak az utólagoson nőtt hajaknál újítandó, használhatni, a szokott módon, jó hajkenőcsöt, vagy akárminemű tiszta haj-olajat. **Béringer orvostudor növényi haj-festő szere** két I. és II. számmal jelett üvegcében tartatik, s mindenütt 5 frt o. é. szabott áron kapható, használati útmutatás valamint a műtételhez szükséges 2 kefe és 2 tál mellékelve van.

Dr. Béringer összes szabadalmazott készítményei az eredeti szabott áron: **Kolozsvártt:** csak is gyógyszer. **WOLFF J. s Khudi J. özvegyénél kaphatók,** valamint **Abrudbányán:** Ferenczi Mihály; **Beszterczén:** Kelp Ferencz; és Dietrich & Fleischer; **Brassóban:** Stenner F.; **Déván:** Büchler A.; **Nagy Engeden:** Trajánovits Ede gyógyszerész és Bisztricsányi A.; **Erzsébethelyen:** Schmidt A.; **Hátszegben:** Mátéfi Béla gyógyszer.; **Kézdi-Vásárhelyt:** Hankó László; **Kőhalomban:** Melas Ed. F. gyógyszer.; **Maros-Vásárhelyt:** Fogarasi J. D.; **Medgyesen:** Vándory & Brandseh; **Segesvártt:** Misselbacher fia és Teutsch; **Sz. Újvártt:** Placintár és fia gyógyszer.; **Szász-Régenben:** Wachner Traugott; **Szászsebesben:** Weissörtel Ad. G.; **Szebenben:** Zóhrer J. F.; **Székelly-Keresztúron:** Binder Márton; **Sepsiszentgyörggyön:** Vitályos Béla; **Sz. Udvarhelyt:** Kauntz J. A. gyógyszer.; **Szeredában:** Gósyi A.; **Sz.-Somlyón:** Ruszka Ignác; **Tasnádán:** Szongott Jakab; **Tordán:** Velits G. és Wolff G.; **Zalathmán:** Megay Guszt. A. gyógyszer.

(22)

Kolozsvártt nagyutczában, a 287 szám alatt levő házban egy telek 9 öl széles és 40 öl hosszú nagyon jó feltételek mellett örök áron eladó. — Azon a telken találtak: egy nagy csűr, alól megpadolva és felyül bambárral gabonatarásra ellátva, egy istálló 8 darab tehenre, egy istálló 4 lóra kőből épített, egy sertés 8 db. sertésre, egy raktár, egy nagy szekérszín és egy törökbuszakas, az udvaron egy jó kút; minden új karban van. A telek a zilahi főútvonalban vagyon, a melyik utca végén a vasut induló hely lesz; tehát nagyon becses hely, mind raktárnak vagy különös lakhely- vagy gazdaságra használható. Ugyancsak nagyutca 287 h. sz. alatt eladónak egy nagy virágos üvegházból mind a virágok. — 2000 darab külön-különféle virágok, nagyon illó áron.

Nyomatott az ev. ref. fűtanoda betűivel. (Bel-farkasutca 74 sz.)

(23)

HASZONBÉRBE ADANDÓ JOSZÁGOK.

(3-3)

Iktári Gróf Bethlen Domokos ur szász-bányászai s ezen főjósághoz tartozó sz. harasztosi tagosított terjedelmes egész birtokai, szántókkal, kaszálókkal, elkülönített nagyszerű legelőkkel, kirekesztő joggal bíró regálékkal s azokhoz tartozó más helyiségekbeli részirtokokkal együtt, jövő ápril 24-én kezdve haszonbérbe adandó több évekre. Utasítást adnak Kolozsvártt Seres László, Maros Vásárhelyt Jakab János ügyvéd urak.

Alólikt műkertész, a ki a vetemény és gyümölcs kertészetet tökéletesen érti: szolgálót keres. Levél által értekezhetni Kendi-Lonán, gróf Teleky M. ur udvarában

(24) (1-1)

H. Hessert, kertészszel.

Egy jókarban levő (FLÜGEL)

ZONGORA

eladó vagy bérbe kiadó **Demjén Lászlónál,**
Kolozsvártt. (21) (3-3)

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvártt, **Wittich Józsefnél** Maros-Vásárhelyt, **Dobray Nándornál** S.-Udvarhelyt, **Barthos Domokosnál** S.-Szentgyörggyön kapható:

Az erdélyi muzeum-egylet évkönyvei.

Szerkesztette Brassai Sámuel m. h. i. 1861. 4-r. I-ső kötet 1 frt. 70 kr.

II-dik kötet I-ső füzet 1862. 4-rét 80 lap. Ára 80 kr.

Csatározás a Daco-Roman törekvések ellen.

(Vonatkozva Ilarianu Papiu „Erdély függetlensége” című röpiratára.)

Irta Dózsa Dániel. Ára 40 kr.

Népszerű A B C

és Elemi olvasó-könyv fiu és leány gyermekek számára. Irta Tóth Tamás kolozsvári év. ref. tanító. Ára 16 kr.

A magyar kényurak. Regény az **Ingyen tanító francozia nyelv-mester.** A franczia nyelvet szintoly könnyen, mint alaposan megtanulni kívánó magyar ifjaknak ajánlja Brassai Sámuel. I. rész. Az alap- és bővített egyszerű mondat. (A Kékkönyvtár XIV. füzet.) Ára 1 frt 60 kr.

Histoire de Sibylle par Octave Feuillet 3 kötet 2 frt.

Az országbirói értekezletről, különös tekintettel a váltójogra. Lipcse. 1863. Ára 50 kr.

Oláh Judith. Történeti regény egy kötetben. Irta Dózsa Dániel. Ára 1 ft. 20 kr.

Képek a hazai történelemből. Gyermekek számára szerkeszté Tanczos János. Ára 50 kr.

Most hagyta el a sajtót s minden könyvtárban kapható:

VADRÓZSÁK,

Székelly Népköltési Gyűjtemény.

Szerkeszti **KRÍZA JÁNOS.** 1863. (VIII— 576 lap.) Ára 2 ft 50 kr.